

SAGARRA-MANZANA / SAGASTIA-MANZANAL

Sagardoaren Hiztegia: Izurriak eta animalia onuragarriak.

SAGARDOAREN LURRALDEA - 17/01/2014 • 18:02 • Editar

Sin comentarios

Armiarma gorri: *Panonychus ulmi*. Akaro-espezie guztietan hau da arrisksutsuena, eta baita Gipuzkoan hedatuena ere; *Tetranychus urticae* espezia ere agertzen da, baina gutxiagotan.

Burr-knot: Sagarrondoaren arlo genetikoan eta fisiologikoan dagoen desordena; arbolaren aireko alderdian sustrai-ehuna garatzen da. Mentu-oin batzuek burr-knot-a garatzeko duten joera herentziazkoa da, eta txertaka edo patroï batzuetan azaltzen da gehiena: M-7, M-9, MM-106 edo MM-111 patroietan, adibidez.

Erle: *Apis mellifera*. Sagarrondoak polinizatzeko funtsezko intsektua.

Hontz: Estrigiformeen ordenako hainbat hegazti gautarren izen arrunta. Karraskari-izurrien aurka oso lagungarria da hegazti harrapari hau.

Karraskariak: Rodentia ordenako ugaztun txikiak. Kalteak eragin ditzakete sagarrondoetan: sustraiak eta bestelako zatiak karraskatzen dituzte, eta horrek arbola ahuldu edo hil egin dezake.

Kedar: *Gloeodes pomigena*. Onddoa. Gehienetan fruitu berean

pikardatuarekin batera azaltzen da, nahiz eta gaitz bakoitza bere patogenoak sorrarazten duen. Denboraldiaren amaieran azaltzen da, eta fruituaren azalari baino ez dio erasotzen, kedar itxurako orbanak azaleratuz. Kontserbaziorako arazorik ez da izaten, baina merkaturatzeko bai.

Krisopa: *Chrysopa carnea*. Intsektu onuragarria, sagarrondoarentzako kaltegarriak diren zorriak eta bestelako intsektu batzuk jaten baititu. Krisopa-larba batek 2.000 zorri jan ditzake bere bizitzan zehar. Babestea komeni den espeziea da; beraz, produktu fi tosanitarioak erabiltzean ziurtatu egin beharko da harrapari honi kalterik egiten ez diotela egiten.

Marigorringo edo amona mantangorri: *Coccinella septempunctata*. Intsektu onuragarria, sagarrondoarentzat kaltegarriak diren afidoak eta zorriak jaten baititu. Heldu bakoitza eguneko 90-240 landare-zorri jatera irits daiteke; larbak oso jatanak izaki, egunean 600 landare-zorri jan ditzakete.

Mihura: *Viscum album*. Landare erdiparasitua. Arbola parasituaren adarrean sartzen ditu sustraiak, eta handik arbolaren izerdia zurgatzen du.

Monilia: *Monilia* sp. Kalte larriak sortzen dituen onddoa, eragin handikoa. Sagarrondoaren adar, lore eta fruituetan sortzen ditu kalteak, eta sagarrak "momifi katu" egiten ditu. Gaitz hau oso arrunta da Gipuzkoan, eta bi *Monilia* espeziek eragindakoa da: *M. fructigena* eta *M. laxa*. Oraindik gure ingurunean sumatu ez den beste bat ere bada, *Monilia fructicola*; zelatatu beharreko patogenoa da, berrogeialdia eskatzen duen gaitza delako.

Orgia: *Orgyia antiqua* eta *Orgyia gonostigma*. Kimuei eta hostoei erasotzen dien beldar koloretsu eta iletsua. Intsektu honek ez du oraingoz kalte handirik sortzen gure lurretan.

Pikardatu: *Leptothyrium pomi*. Onddoa. Gehienetan fruitu berean kedarrarekin batera azaltzen da, nahiz eta gaitz bakoitza bere patogenoak sorrarazten duen. Denboraldiaren amaieran azaltzen da, eta fruituaren azalari baino ez dio erasotzen, puntu itxurako orbanak azaleratuz. Kontserbaziorako arazorik ez da izaten, baina merkaturatzeko bai.

Sagar-har: *Cydia*, *Carpocapsa* edo *Laspeyresia pomonella*. Har hau, sagarraren moduko fruituen izurri garrantzitsua da. Fruituetan zuloa egiten du, eta bertatik sartuz mamia jaten du. Harjoa deitzen zaio izurriteari.

Sagar-txori: *Paridae* familia. Hegazti-familia honetakoak intsektu-arrautzez, larbez, linfez eta intsektuez elikatzen dira. Baserri eta oihaneko intsektuizurriaren aurka laguntzen digute, eta haziak eta fruitu batzuk ere jaten dituzte. Euskal Herrian, *Paridae* familia bost espeziek osatzen dute: kaskabeltz handiak (*Parus major*), pinu-kaskabeltzak (*Parus ater*), kaskabeltz txikiak (*Parus palustris*), amilotx urdinak (*Parus caeruleus*) eta amilotx mottodunak (*Parus cristatus*).

San Jose zorri: *Quadraspidiotus perniciosus*. Intsektua. Izurri hau Gipuzkoan agertzen da, bere kalteak ez dira aintzakotzat hartzeoak.

Su-gorri: *Erwinia amylovora*. Kalte larriak sortzen dituen bakterioa, eragin txikikoa. Enbor, adar, begi, lore, hosto

Sagardoaren Lurraldea

Kale Nagusia 48
20115 Astigarraga
t: 00 34 943 550 575
f: 00 34 943 559 575
info@sagardoarenlurraldea.com
www.sagardoarenlurraldea.com

RSS Feed
Twitter
Facebook

Buscar / Bilatu

Categorías

Azokak-Ferías
Ekitaldiak-Eventos
Errezetak-Recetas
Esperientziak-Experiencias
Formazioa-Formación
Gastronomia-Gastronomía
Historia-Historia
Kultura-Cultura
Lehiaketak-Concursos
Museos-Museoak
Sagarra-Manzana
Sagastia-Manzanal
Sidra-Sagardoa
Sidrerias-Sagardotegiak
Turismoa-Turismo

Post Recientes

Txotx boladaren irekiera
Saizar sagardotegian.

Gozatua Hernanin:
sagardogintza, sarobeak
eta trikuharriak.

Martin Berasategik
inauguratu zuen txotx
bolada Urbil Merkatal
Gunean.

Sagardoaren Hiztegia:
Izurriak eta animalia
onuragarriak.

eta fruituetan eragiten du, eta sagarrondoari (batez ere barietate sentikor batzuei) kalterik handiena egiten dion bakterioa da. Berrogeialdiko gaitza da EBko herrialdeetan.

Txankro: Sin. kantzer. *Nectria galligena*. Kalte arinak sortzen dituen onddoa, eragin handikoa. Enbor eta adarretan zabaltzen da, gutxi zaindutako sagastietan bereziki. Zuhaitzaren azaletik zuraren barnera doan zauria eragiten du, eta zauri hori sakondu eta ihartu egiten da. Gipuzkoan oso arrunta da gaixotasun hau.

Zorri hausgara: *Dysaphis plantaginea*. Zorri kaltegarrienetakoa sagastiarentzat. Loraldian kalte oso larriak eragin ditzake zorri-populazio txiki batek, eta uzta nabarmen galarazi dezakete. Ziztatzen dituen hostoak eta sagarrak deformatuta geratzen dira.

Zorri lanigero: *Eriosoma lanigerum*. Kalte larriak sortzen dituen intsektua, eragin handikoa. Sustrai, lepo, enbor eta adarretan kotoi itxurako formazioak eraten ditu.

Zulakari gorri: *Cossus cossus*. Kalte larriak sortzen dituen intsektua, eragin handikoa. Zulakari hau oso arrunta da Gipuzkoan, eta zulo formako eraso egiten du zurean. Gehienetan, sustrai-lepoaren inguruan gertatzen da eraso, eta arbola berean zulakari bat baino gehiago daudenean egoera larria sor dezakete.

Zulakari hori: *Zeuzera pyrina*. Kalte larriak sortzen dituen intsektua, eragin handikoa. Sagarrondoaren zura daratulu batek bezalaxe zulatzen du. Enbor eta adarretan egiten ditu zuloak, beti goranzkoak, eta batez ere sagarrondo gazteei egiten die kalte.

Zurin: Sin. oidio. *Podosphaera leucotricha*. Kalte larriak sortzen dituen onddoa, eragin handikoa. Enbor, adar, begi, lore eta hostoetan eragiten du, eta horiek estaltzen dituen hauts zuri modura agertzen da. Gaixotasun arrunta da gure herrian.

Iturria: Boletín Sagardoaren Lurraldea 33

Egileak: Miel Joxe Astarbe y Urkiri Salaberria (Sagardoaren Hiztegia)

Itzulpena: Ainize Mitxelena

Tags: animales beneficiosos, animalia onuragarriak, Diccionario del manzanal, izurriak, manzanal, manzanas, plagas, Sagardoaren hitzegia

Anterior post

Tarta de manzana ganadora de XIII. Sagar Uzta.XIII. Sagar Uztako sagar tarta irabazlea.

Siguiente post

Martin Berasategui inauguró el txotx en el Centro Comercial Urbil.Martin Berasategik inauguratu zuen txotx bolada Urbil Merkatal Gunean.

XIII. Sagar Uztako sagar tarta irabazlea.

Comentarios recientes

J.M de Amassorrarayn en **2014KO TXOTX IREKIERA. KALAKAN taldeak irekiko du txotx bolada berria.**

Kalakan abrirá mañana la nueva temporada de txotx | NON SERVIAM en 2014KO TXOTX IREKIERA. KALAKAN taldeak irekiko du txotx bolada berria.

Sagardoaren Lurraldea en XIV. Kirikoketa Besta Arizkunen, azaroaren 2an.

agandamin en XIV. Kirikoketa Besta Arizkunen, azaroaren 2an.

Aritz en Donostiako XXVIII. Sagardo Eguna, irailaren 7an.

Tu comentario / Zure komentarioa

Registrado como Sagardoaren Lurraldea. Desconectar »

Enviar